

N°. 30.

Sestdeenâ, 24. Juli (5. August)

1871.

Wakfa par gabdu 1 rubl.

R a h d i t a j s.

Celshsemmes sinnaš. No Rihgas: poliz. wald. fluddinašhana, — Keisera samillija reiso us mahju, — koleera-sehrga, — par konzertu, — Alekandrejas kapehta. No Bolberajas: lug.-lapt. noslibjis. No Leepajas: 3 beedribas zellabs. No Kursemmes: daščadas sinnaš. No Jelgawas 1c. daščadas sinnaš. No Trikses pusses: gaisa un notiklumu sinnaš. No Weetalwas: behrnu swehtti.

Ahrsemmes sinnaš. No Wahjsemmes, no Londones, no Nu-Jorkas, daščadas sinnaš.

Saunataš sinnaš.

Missiones swehtti. Raħbi wahrđi atbildu gaidibameem sribdmanneem. Kuršā sibtiti sehj, tas arriđsan sibtiti plaus, un kurš ar baggatu roħtu sehj, tas arriđsan baggati plaus. Atbildes. Naudas tirgus.

Reelikkumā. Laħzarus Ewraims. Semmen ohga. Sohbugalla neddelas peedsiħwojumi. Smeellu stahstisħ.

Celshsemmes sinnaš.

No Rihgas. Polizejas waldišhana isfluddina wišfeem par sinnašchanu tahdu pawehlu, ka us preešču aisleegts, us eelahm malku sahgeht un skalđiht, lai zaur to gabjeji un brauzeji netiktu kaweti un apgruhtinati; kas tahđai noteišchanai pretti darritu, nahšs bes kaħdas šeħlastibas pee atbildeschanas.

— Muħsu Augsta Keiserene 17. Juli bijuse Berlinē zauri braukdama un ohtrā rihťā atkal aisreisojuse. Usnemschana bijuse gluschi kluffa, tadeht ka Pruhšču waldišchanas-namma peederrigi un gandriħ arri wišfi zitti augsti lungi taggad naw mahjā. Augstis Keisers 14. Juli wakkarā no ahrsemmeħm braukdams atnahza Warschawā lihđs ar leelfiršteem Wladimir un Aleksei Alekšandrowitsch, kur Winnus Meklenburgas-Strelizes erzogs Surris, eelšchigu leetu ministers, dašcht tur buħdami šwesču semmes offižeri un wišfi zitti Warschawā mišdami leelmanni

bahnusī šagaidija un apšweizinja. Pilssehtas birgeri pašneedša Keiseriklai Gohđibai saħli un maist, laudis uskleedša stakki „urrah“ un muštku-kohris špeħleja Kreewu tautas dšeesmu. 19. Juli no rihťa Keisers no Warschawas pa dšelsu-zelku aisbrauza us Wilnu, kur gandriħ weenā reisā notikta ar to rindu, ar kurru Augsta Keiserene no ahrsemmeħm pahrbrauza; wišfi kohpā brauza taħtak us Dinaburgu, kur Rihgas general-gubernators, firsts Bagration, Augsteem kungeem bij prettim brauzis. 20. Juli pulkstēn 11đš firsts no Dinaburgas Rihgā atkal bij atpalkat.

No Rihgas. Weffelibas-komiteja likkuse drikkēht pamahzishchanu, kā koleera-sehrgas laikā buhs is-turretees, Wahzu, Kreewu un Latweeschu wallodā; pee wišfeem kwartalu-offižereem ta ir dabbugama. No koleera-sehrgas eefaktuma, 23. Juni f. g., lihđs 21. Juli Rihgā, Pehrnawā, Rihgas un Walmeeres aprinkti kohpā pawiřšam šasirguschi 851, weffeli palikkuschi 321, mirruschi 452, ahrsteschanā palikkuschi 60.

No Rihgas. Par to tai 16. Juni dohtu konzerti mums israhdahs par wajadsiģu, šeħ wehl kaħdus wahrđus peeminneht: Lai gan šeho dšeedašchanas konzerti minnetā deenā tikkai pirmo reisi đsirdejam, tad tas tomeħr špeħja šchim briħšam klausitajus tikkai preezinahť, jo teem šohteem, ko zitti kohri pa plasču Latwiju dšeedašchanā jaw zik ne zik šasneeguschi, šeħ Latweeschu beedribas dšeedataji, lai gan ar daščadeem kawekteem, tomeħr širdigi đšennahs pakkat. Tahs zerribas, kas par teem 3 kungeem šchinni dšeedataju kohri Mahj. w. N° 27 bij is-

teiktas, jo stipri peekriht arri Meyer un Strauch lungeem. Berndt gaspascha, kas minnetâ walfarâ dseedataju pulkâ laipnigi peedahmajahs par spehletaju us flaweeri, bij Mahj. weesi neriktigi par freilenti no-faulka. Tad wehl storp tabm patihkamahm dseedatajahm, kurras Mahj. weesi sinnamas darrijam, lohti zeentjamas arri Strauch gaspascha un Kenne un Gobson freilenes.

— Swehtdeen' tai 4tâ Juli tiffa jauna Aleksandrejas kapsehta eeswehtita. Pehz beigteem Deew-wahrdeem salassijahs leels pulks kauschu ap bajnizu. Pulks ten pufs diwôs wijs schis pulks dewahs us jauno kapsehtu. Pa zetta dseedaja lihds ar musikas pawaddischanu itt jauki un patihkami to jaunrihmetu dseefmu: „Mehs taggad zetta dohdamees ic.“ Us kappeem mahzitajs Fromm turreja spehzigu spreddiki par teem wahrdeem: „Mehs preezina schi zerriba: Nis kappâ ihsta dsihwiba!“ Pehz schi spreddika draudses lohzeklis Chr. Bange k. turreja dedfigu runnu par to, zil gruhti Aleksandrejas trihsweenibas draudse pubhejusehs, kamehr ta taggad til tabtu nahkuse, sawu ihpafchu bajnizu un mahzitaja sehdeklis mantohht, un winsch beidsiht isfazija gohdu un sawu teem wihreem, un ihpafchi teem strahneeku wihreem, kas pafchi ar stipru zihnischanohs sawu labbumu taggad til tuwu fewim peewillufchi — un ar leelu pateizibu winsch usmetta sawu pirmo ahrtawu us naudas-schahli, kas dauds zitteem par labbu preefschihmi derreja un zaur ko pawiffam kahdi 32 rubl. f. tiffa famestii. Kad Bange k. sawu runnu bij pabeidsis, tad kahds zits draudses lohzeklis apfweizinjaja mahzitaju Fromm k. ar firnuigeem wahrdeem un tam tiffa sawâ draudse ilgi dsihwoht; pehz tam tas turrenes jaunajs jauktajs dseedataju-lohris dseedaja ar musikas pawaddischanu to jauko Bartoldi-Mendelssohna dseefmu: „Tas nolikts irr pehz Deewa prahht ic.“ Pehz minnetas dseefmas nodseedaschanas mahzitajs rumaja kahdus eeswehtischanas wahrdeus un tad wijs kauschu pulks dseedaja atkal ar musikas pawaddischanu to no H. Eleventhall k. rihmetu dseefmu: „Sataisihht us sehshannu ic.“ Tahs lappinas, us kurrâhm schihs dseefmas driktetas, wehl par 3 kap. gabbalâ dabbutjamas Aleksandrejâ: pee mahzitaja un kesterâ lungeem un Rihgâ: Bez un Busch lungu grahmatu bohdes. Genahschana nahks Aleksandrejas draudsei atkal par labbu.

B.

No Bolderajas. 14. Juli. Tas Angtu luggis („Young Dorchester“), kas schorihht agri jaw jubrâ eebrauja, pehzpufsdenu atkal schê atnahza atpalkat, tadeht ta tugga-kapteins Mofsat jubrâ eekrittis un Deewam schehl arri noslihjis.

No Leepajas. Pilssehtâ irr nupat zelschanâ un fastahdischanâ trihs teizamas beedribas, prohti „lohyu aistahweschanas beedriba“ (Selgawas beedribai par palihgu), kurrâi Leepajas Latw. draudses mahzitajs Rottermund zelts par presidentu, tad „ug-

guns dsehshanas beedriba“ (Feuerwehr) un trescha irr „ammattneeku beedriba“ (Gewerbe-Verein), kahda jaw Rihgâ eetaisijusehs, un kas irr lohti teizama un derriga un wiffseem ammatneekem par pamahzischanu un swehtibu.

No Kursemmes. Wahnes draudsei effohht par gannu, kâ dsird, isredsehts no Widssemes, Böttiger k. wahrâ, kas lihds schim jaw effohht bijis palihgamahtajajs. Tanni 18. Juni atkal Wahnes draudse, us Kuldigas pufsi, firmajs 73 gaddus wezs mahzitajs F. Reichwalds mirris. — Zitta firma, mihta galwina tai 7. Juni faldâ nahwes meegâ laidahs, pehz dauds gaddu meefas wahjibahm, tas zittreisejs Selgawas domehnu-teefas presidents, ihsts stahst-rahls, barons v. Dffenberg, Strohtu mihschas leelskungs, pehz tam, kad tas to leelu wezzumu no 84 gaddeem panahzis un 54 gaddus laulibâ fadsihwojis un 17 behrnus peeredsejis, no kurreem wehl 5 taggad farra deenesti un 1. jaw karrâ sawu garru islaidis. — Wezzajs nel. Dffenberga leelskungs bija saweem pagasta laudihm ihsts tehws un gahneeks, tadeht laudis winnu mihleja un winsch atkal laudis kâ sawus behrnus. Tai weegla winnam nu duffohht kappu smillfchu lohpinâ! — Tai 7. Juni nomirra, pehz ilgâs wahrgischanas, Ugahles mahzitajs Fr. Karpiensky, tai wezzumâ no 61 gaddeem. Winna weetâ stahschoht lihdschinnigs palihgs Beuthner par Ugahles mahzitaju. — Krohna Behrsuuischâ ne fenn no pagasta wezakeem dibbinata jauna „Semkohpibas beedriba.“ — Arri labbi! — No Wornsmindes (Baufkas aprinki) — „Latw. aw.“ raksta, ka tur 26. Mai pulk. 10 kruffa ar leelu wehtru usnahkuse, kas daudseem fakkus rudfischus us druwu kâ plaut noplahwuse, ir lohkus wehtra apgahfuse un juntu dristajuse. Kruffa effohht kahdeem 18 semkohpejeem tibrumus apstahdejuse; — bet par laimi, ka gandrihf wijs sawus lauka augtus bijufchi apdrohshinajufchi Kursem. kruffas beedribas lahde. — Us Bauflas pufsi, kâ no turrenes raksta, arri effohht negaiditi weesi „Baptisti“ pawahdijufchees, un laudis muffinajufchi winnu mahzibas peenemt; bet tiffai 2 zilweki, kas no Eseres pufses eenahkufchi, effohht no winnu mahzibahm likufchees apmahnitees un ohtru reis krittitees. — Kuldigas pilssehtâ, Kursemmê, fur apriaka skohla pehrn ruddeni par gimnasijas augstu skohlu no augstas waldischanas tappa pahrtaisita, nupat jaw, kâ Rihg. Wahzu awises sinno, effohht 3 jaunekki sawu ekhameni taisijufchi, lai warretu us uniwersitetu studeereht eet. — Gimnasijas skohlas lunga weetâ, ar wahrdu Wohlgenuth, kas us Leepaju, gimnas. skohlâ, aizinahht, effohht kandidahhts Kôlpin par „matematikas skl.“ apstiprinahhts.

E. F. S.

No Selgawas. Rakti no 15. us 16. Juni, ugguns grehts iszehlees un weenu nammu, Skrihw. ceklâ,

aprijuschas leefmas. Talfes pilssehtinã bijuse, Juni mehn., basnizã garriga un mahjã laiziga dseedaschanas konzerte. Dseedataju bijuschẽ libds 40 un klausitaju labs pulks. — Tãpat arri, lã dftud, effoht Dschuhkstẽ bijuse Juni eesahkumã konzerte titlab basnizã lã mahjã no Irlawas semin. musihka skoblas tunga Behtina waddita. Sebbaku dohstun par schihm abraham dseedaschanam skaidrakas sinnas. G. F. S.

No Trifates puffes, 15tã Juli. Gekschemmes sinnas wiff' pimat un wiff' mihtaf' awisẽs lassu. Tadeht droschi zerru, ka zecn. „Mahj. w.“ lassitaji netaunosees, ja schẽ ihsumã kahdas sinas no muhsu puffes pasneedsu: Pawassara bij mums aufsta un flapja. Wehl 21mã Maijã sucegs ar leetu nahja. — Juni mehnescha leelaka dalka bij leetaina. Tilkai no 25ta Juni libds 4tam Juli — 10 deenas — bij dikti karsts, jauks seena-laits. No 4ta Juli libds schodeen libst leetus gandrihs katru deen' weenã libschanã tã, ka seena-darbs ne pa wissam neweizahs. Sable — itt ihpafchi purra-plawãs — irr aufstas pawaffaras deht dikti knappa auguse un noplanta kalstohht gauschi suhd, gan tadeht, ka wehli auguse. — Ja nu wehl tahds ne-isdewigs seena-laits, lã taggad irr, ilgi pastahwehs, — tad — us lohpu-barribu dohmajohht — ar behdigu sirdi buhs ruddens jafagaida. Rudsi irr mehreni, waffarajs — itt ihpafchi linn — dikti brangi auguschẽ. Linnus reds paschõs seedõs dauds weetas weldẽ. Ja ilgi wehl tahds flapisch laits pastahwehs, tad waffarajs — pee wiffa sawa branga auguma — tatschu mas preeka nessihis. Juni mehnesi noslibka 3 zilweki. Weens no scheem Gaujã tihschã prahã sawu nahwi mellejis. Geme-flis, tadeht tã darrijis, buhs gan tas, ka seewa ar winnu naidigi dschwõjuse. Rungs schehlo Tu scho nabbadfinu! Tee diwi — weens behrnisch un weens wihs — Wibzeem' Wijas-uppẽ, kas Gaujã eetest, noslibtuschẽ. Behrnisch, wezzakeem us ptawu ehdeenu neffoht, pah lai pu etoht uppẽ eekrittis un tas wihs — weens pats — peldoht uppes dibbinã sawu kappinu atraddis. Deews lai schehlo tohs noslibtuschõhs un lai apmeerina atrainnes un wezzaku sirdis! Bet, lo lai beidoht falku, schõhs trihs behdigus gaddijumus pastahstijis? Melaideet sawus nejhga behrninus, wezzaki mihti, weenus paschus pee uhdens! Ne-eetat jel, kautini mihti, weeni paschi peldeht! Leelaka dalka nelaimu noteek til zaur tihschu ne-apdohmibu ween, — kaut gan dascha mahmina par aishildinashanõhs allasch mehds teikt: „Laitam jaw tã Deewihts bij nolizzis.“ Starp Deewa noslibchanu un tawu paschu aplamibu un ne-apdohmibu irr starpiba til leela, lã starp deenu un nakti. Bet, lo lai beidoht teizu tai atrainnei, kas ne-effoht ne nahkuse sawu laulatu-draugu pawaddiht us pehdigu duffas-weetinu, bet wehl teikuse, ka schai ta palaga, kur wihs eelitts, wairaf effoht schehl, ne lã wihs pascha? — Tai jafalka:

Utgreefess un labbojees,
Bittadi tu bohã eef,
Deewa sohds pah temim nahs
Un tu raudaht, drebbeht fahst.
Apcohma, fo allasch darri,
Mihito, kamehr mihtoht warri!

Fr. Mbrg.

No Weetalwas. Mehẽs ar Deewa palihgu noswehtijam tai 4tã Juli sawus pirmus behrnu-swehtkus, un par teem schẽ kahdu wahrbinu peeminneschu: Wehsu zeen. draudsẽs mahzitajs Dõhner jaw pawassara mums pagasta skoblotajem darrija sinamu, ka, ja Deews palihdseschõht, gribboht us Jahneem behrnu swehtkus swehtiht; tadeht lai mehẽs sawus behrnus us teem fataisohht, ka arri ar baligu dseedaschanu warram to deeninu puschõht. Mahzitaja wehleschanõhs paklausidami mehẽs if katris pagastaskoblotõjs pah-swehtdeenahm sawus behrnus fapulzinajam pee sewim un tã us Jahneem bijam gatami swehtkus swehtiht. — Deewa dohmas nebij muhsu dohmas. Jahna deenã libã tã leetus, ka waijadseja ar behdigu sirdi meerigi us mahjahm dohteẽs. Nu norunnajam us 4tu Juli, tas irr 6. swehtdeenã pehz waffaras swehtku atswehtes tohs swehtkus swinneht. Deenina nu bija jauka, lai gan par dauds karsta. Mahzitajs pehz beigteem Deewa wahrdeem wiffus skoblas behrnus ar saweem skoblotajem pehz pulzineem eedallija, un katrai skoblai sawu karrogu dahwinaja ar kahdeem pamahzishanas im pastubbinashanas wahrdeem. Tã tad nu wiffi 7 pulki ar saweem karrogeem un kahdeem 200 behrneem pehz kahrtas nostahjajs, un wehl preekschã muhsu dseedataju beedribas pulks ar sawu karrogu. Tad fahka eet to dseefmu dseedadami: „Alleluja! mehẽs behrnini“ u. t. pr. kamehr aishneedsam to swehtku weetu, kurru mums zeen. Weetalwas muishas pah-waldineets Bohra kungs atwehleja, prohti muishas pagalmã un jaukõs lohõs. Tẽ nu tikka wiff pirmus meldiji isprohweti; kurra skobla labbal dseedaja, dab-buja sawam karrogam puschki. Pehz dseedaja us tschetralsim un dab-buja atkal usteishanas sikhmi. Pa starpam tikka runnas turretas un daschadas behrnu spehles spehletas, kur atkal tohs tschaklakõhs behrnus apdahwinaja ar usteishanas sikhem, prohti sikhda puschkeem pee kruhtim. Deena steidsahs gallã un faulite sawu spohschumu slehpa tumfchõs debbeschõs, kas pasluddinaja leetu ar pehrfonu. Wehl wiffi lohpa nodseedajam dseefmu N 377, „Lai Deewu wiffi libds,“ tad if katris steidsamees ar preeku un apdohmaschanahm us mahjahm. Behrneem schẽe swehtki jo wairaf paliks ilgã peeminã. Lai Deews palihds un dohd, wiffã Latwija behrnu-swehtkus swehtiht, zaur kurru pee-augschanu tauta arri pilnibã pee-augs!

Lai wezza tumfiba
Pahrwehshas gaischibã.
Lai tauta laimibã
No jauna seft!

P. S.

Mhrjemmes sinnaß.

No Wahjsemmes. Jaunai Wahzu keisera walstei laikam arri eefschpufß fawahm walsts rohbeschahm buhs daschadu darbu, rihkofchanu, apspreefchanu un ir strihdinu papilnam. Sinnams, kas lehni nahf, tas labbi nahf; tadeht waldischana pamafam jaw fahf azzis mest us pahwesta draugeem (ultramontaneem) un wiannu padohmeem un darbofchanahm. Bairijâ gan laikam buhs pirma weeta, fur wiannu aplamas dohmas, ka pahwests effoht wiffu keiseru un fehniaw pahwaldneeks, luhkofs isnihdeht. Zerre arri jaw drohschi us wirsrohku, jo irr sinnams, ka Bairijâ tauta apnikfufe, Rohmas juhgu ilgati zeest, ja til waldischana patte ween prattihß, stingraki grohschus waldbiht un apfert, kas pee ihsta meera us turrefchanas waijadstigs, fawu fchaubigu politiku atmedama. — Bairreeschu fehniawfch usaizimajis firstu Hohenlohe, par ministeru presidente palikt; schis wis nepeederroht pee jaun-Rattotu partijas un tadeht dohma, ka wianna politika fawadu zekku ees, ne ta lihds schim tur ta bijufe. — Pruhfchu waldischana nozehlufe tahß Pruhfchds lihds schim pastahwedamas ihpafchas nodalkas ewangeliskâs un kattoliskâs basnizas=leetâs pee kauschu apgaismoschanas ministerijas, par fo garrigneekem draudstigas awises stipri uspuhstâ balsi fahf ruhft. — Keisers Wilkums 27. Juli dohschotees no Emfes arri us Gasteini, tur Ebstreiku keiseru Franzi Jahsepu fanemt un kahdi ministeri no abbeju puffedem tur arr buhschoht klacht. Bairreeschu fehniawfch Ludwigs braufschohht apfweizinaschanas deht keiseram us zekku — Regensburgu — pretti. — Gruhtaki teescham buhs Wahzu walstei, prett ultramontaneem farroht ne ka prett Frantscheem. Ja til Bismarkam Deews spehku dohs, tad winsch arri schai tschubstai, kas jaunâs Wahzu walsts faweenofchanu draud isahrbiht, luhkofs klacht tikt un wiannai galwu jaw famihß.

No Londones. Angleeschu plafchâ galwas=pilsfehthâ effoht taggad pehz jaunâs dwehsetu flaitischanas, kas nule isdarrita, 3 milj. 251,804 eedstiwotaji tai weenâ paschâ pilsfehthâ. — Bet pilsfehthas paschas kwadrat=mehra leelums arri isneffoht 122 Angleeschu juhdses, ta ka zaur zaurim rehkinajohht 2669 zilweki us kwadrat=juhdsi buhtu flaitami. E' fur pilsfehthâ, kahda pehz leeluma un eedstiwotaju flaitla ohtra til leela wairs Ciropâ naw!

G. F. S.

No Ru-Sorkas raksta 11. (23.) Juli, ka Waschintonê pulweru-magasihne gaisâ ussperta, zaur fo ug-guns-grehß iszehlees. Zil lihds schim noredseht warr, tad flahdi tafseere us 1 miljoni dollaru. Zilweku dshwibas ne-effoht flahdetas.

Jaunakahß sinnaß.

No Franzijas. Lai gan awises padaudfinaja, ka Schil Bahws fawu luhgichanu ammata atlaischanas deht atpafat atnehmis, tomehr taggad nahf sinnaß no Bersaljes, ka winsch taf atlaischani no ammata dabbujis un ka wianna

weetneeks buhschoht Gulahrs. No 3 departamentehm Wahzu saldati jaw isgahjufchi, pirms wehl no karras-flahdes ta no-teikta malfas=dalka pilnigi bij nolihdsinata.

No Minchenes. Pee tahß 17. Juli noturretas univertitetes preefschneka zefchanas tiffa professors Döllinger ar 54 prett 6 balsim wehlehts. Par univertitetes senatoreem 6 professori uszelti, turri wiffi nemaldibas bauflim prettineeki.

No Madrides. 13. (25.) Juli pehzpufßdeenas jaunee ministeri noswehreja fawu ammata swehrestibu. Gelfchigu leetu ministers un ministeru preefschneeks taggad effoht Manuel Ruiz Zorilla.

Miffiones swehtti,

noturreti pee Wezzumuischas basnizas (Baufkas aprinkfi), tai 31mâ Mai 1871.

Pehz wairaf leetainahm deenahm Deews schinni deenâ muhs bij apdahwinajis (gan tiffai lihds pullft. 4 pehz pufßd.) ar ittin jauku un spohschu waffaras laizinu.

Us scheem jaw fennaf isfluddinateem miffiones=swehtkeem bij fapulzejuschees astoni 3. mahzitaji un leels klauftaju pulks, ne ween no paschu draudses, bet arri no wiffahm aplahrtejahm nahburgu draudseh, ta, ka kahdi 3 woi 4 tuhstoschi warreja buht lohpa. — Schahß deenas Deewam kalposchana tiffa noturreta pehz spehjas ispuschkotâ jaunâ basnizas kapsehtâ, basnizas rihta=puffe un eefahkâs pullft. 11 pr. pufßdeenas ar to no wiffas fapulzes lihds dseedatu dseefmu: „Kungs Jesus Krist', nahz pee mums buht ic.“ Liturgiju noturreja Bahrbeles zeen. mahzitajs Grüner un tad muhsu Wezzumuischas draudses wihreeschu dseedataju kohris nodseedaja dseefmu 4 balsigi. Pehz tam tiffa fazziti 3 miffiones spreddiki un prohti: pirmo fazzija Walles dr. mahzitajs Neander t., ohthro Wezzumuischas mahz. v. Kraus un trescho Bahrbeles mahz. Grüner t. Wiffi schee spreddiki tiffa noturreti ta, ka klauftaju firdis leelu dahrgu mantu no teem smehla, jo tee nahza no firds un gabja pee firds. Katra spreddika starpâ wihreeschu kohris dseedaja kahdu dseefmu un pehz pehdeja spreddika dseedaja wihreeschu un seeweeschu kohri lohpa, kas bij itt jauki klauftees. — Beidjamo liturgiju un swehtischanas wahrbus noturreja atfal Bahrbeles mahzitajs un tad wiffa fapulze no dseedaja to dseefmu: „Paleez ar schehlastibu ic.“ — Ar to muhsu miffiones=swehtti beidsahß.

Tad wehl atlicka muhsu jaukas jaunâs basnizas=kapsehtas eeswehtischana, fur jaw krusts preefsch ta bij ustahbihts. Scho darbu arri Bahrbeles 3. mahzitajs isdarrija ar jauku un spehzigu runnu, pee ka fapulze pa starpahm perschinas dseedaja no tahm pasistamahm dseefmahm: „Zefsch irr man appafsch kahjahm ic.“ — „Zilwekam ka sahlei klahjabs ic.“ — un „Jerusalem, augsta pilsfehthâ ic.“

Ta tad schi jauka un preefsch mums swehtta deenina arri jauki tiffa pawaddita, bes kahda nepatihkama gaddijuma. Lai schehligajs Deews to arri usturra pee mums wiffeem swehtâ peeminna us ilgeem gaddeem!

Weens Wezzumuischas draudses lohzeelis.

Rahdi wahrdi atbildu gaididameem strihdmanneem.

At dahrga weenprahtiba!
 Nahz muhsu tautä jel!
 Ka tautas mihlestita
 Warr wairat isplautt wehl! 2c.
 (M. Lpp.)

Schöhs dseefmineeka wahrduš gan it katrai tautai un ne kad deefgan newarretu aušis skandinah, bet jaunatšs laifšs itt ihpašchi muhsu pašchu tautas brahkeem un tautas waddoneem. At, un zil maš irr to, kaš weenprahtibu par dahrgu jo dahrgu mantu un mihlestitu ne ween par zilwežibas jaukato rohtu, bet par wiššas pateefas labflaš-šchanas un laimes pamattu ušflatta! Zil maš wehl to atšiš, ka weenprahtiba darra špežigu, warrenu, laimigu? Un tomehr wišši pašaules šahšti irr pilni leezibas, ka, kur zilweži jeb tautas weenprahtiba pee kahda darba šahjuššees, wiršrohka allasch bijuše wiinu puhliu alga un labba isdohšchanahs wiinu mehrka krohnis. Darbi isdarriti titkušchi, no kurreem zitti apbrihnoschanu, zitti flawu, zitti muhsušigu peemianu nopelnjušchi, zitti ir pašaffas schistu buht, ja nešinnatum, ka tee tihra taišna pateefba irr; un zaur to? — zaur to, ka wiinu dibbinajahs ne ween uš šabeedribas bet uš weenprahtibas pamattu. Wišša pašaule wehl flattahs ar atpleššahm azzim uš brihnuma-darbeem, tiftai weenprahtibas garrä pašrahdateem un ar ušwahrešchanas krohni krohneteem. Tauta, kaš gaddu šinteem šawu mehrki par weli dšinnahs aiššneeg, nu tiftai wehl dabbu redšeht un atšiht, kur ta waina šahweja un kur špehšs un warra mellejami un atrohdamu.

Wai tad Latweešchu tauta pee schišs atšiššchanas jaw tiftuše? Tee darbi to wehl neparahda. Ko weens ušbuhwe, to ohtris puhlejahs no-ahrdiht, ko weens lohp, to ohtris nihžina, kur weens greešch uš ihša zekka, kur zits raušta nohšt uš zittahm fleedehm. Dauds prahtigi to fenn atšahrtušchi, ka ta leelaka waina te mellejama pee ta, ka latris wairat pehž šawa labbuma ween flattahs un ne uš to, kaš wiššeeem derr. Ar to nu teefšam arri naw teifts, ka zittam par labbu puhlejotees, šawu pašchu labbumu, šawu mantu, šawu gohdu, wiššai nebuhs wehrä nemt. Deews lai pašarg! Kaš šawu gohdu ne-aiššahw un neglahbi, ja zitti tam to rauga mašinaht un laupih, kaš ohtram arri nešinnahs pelnišu gohdu doht; kaš patš fewi nemihle, kaš tuwakam arri neprattihs ihštu mihlestitu rahdiht, jo irr liškums, kaš fakka: mihlejeet tuwaku itt ka few pašchu! Wai tad nu kahds tuwaku špehš mihleht, ja wiššch patš fewi neproht mihleht? Teefšam ne.

Uš tahdu pateefšas grunti šahwedams Mahz. weefim jaw pahra reišes šawa taišniba pašaules preefšchä bij ja-aiššahw un šaws aiššahrtš gohds jaglahbi no waijataja eenaidigeem naggeem, kaš wiinam lepni ušmahžahs til ko patš pašaules gaišmu wehl pilniği nebij eerandšijis. Un kuršch irr kaš, kaš waijatam šcho rekti warrehs leegt? Un ja turklaht nepatihkami wahrdi bij jadohd dširdeht, tad M. w. to tiftai tadeht darrijis, ka wiinam tahdi no šawa naidneela puššes papreefšch tilla teitti. Wiššch to teefšam nedarrija ne leelas strihdes jeb newaijadšigas šildas deht, ne lepni ušpuhšdamees jeb dohmadams, ka wiššch nemaldigs, nedš arri teefšescha ammatu ušnemdamš, ka gan wiina prettineekš to leeligi darra, bet, ka jaw teifts, few par aiššahwefšchanu un atgatišchchanu prett aiššahreja zirteeneem. Par aiššahwetaju latris few warr buht, bet ne wiš par teefas-špreedeju. Schiš darbs gan awišchu laffitajeem warr peekrišt, kaš, wihru ne wiš pehž zeppures bet pehž darbeem raudšidama, drihšal warrehs nošwert, kurram taišniba, kurram ne.

Bet kuršch nu irr schiš muhsu eenaidigs prettineekš? — Muhsu pašchas tautas brahliš, Latweešchu tautas laika rakšis, kaš jaw labbi ilgu laiku šawas lappas pildijis M. w. pašrmešdamš un laffitajeem ar teepšchanu eeteifdamš,

ka M. w. wiinu uš karru effoht ušaižinajis 2c. 2c. Kad wiššch jelle to neleegtohs, ka wiššch patš taš irr, kaš M. w. naiba prahtu rahdijis (un ta karru peeteižis) no pašcha šawa šahfuma, ir wehl agrati, tad wiinam taš taš gohds peenahtohs, ka wiššch taišnibu zeenijs šchinni leetä, bet ir taš mums jaleeds, tad wiina pašcha darbus un nobohmas par leezibas-dewejeem pee šchahs strihdes ušfaužam. „Balt. wehštn.“ fakka šawä 50. M. 1870, ka gruhti nahktohs, to peerahdiht, ka wiššch jaw no pašcha eefahfuma naidigi prett „M. w.“ išturrejees. Bet ne kaš naw weeglaki, ka to peerahdiht. Wiššch šawu gadda-gahjumu wehl ne maš nebij ušfahžis, bet 25. Okt. 1868. tiftai prohwesnummuru islaidis, bet te wiššch jaw mihšlas wiššch par „Birmodeenas un Peeltdeenas awišt“ runnadams apležina, ka wiinam katrai šawa šmakka. Šchi šmakka riškigi arri šmaršcho wehl šcho labdeen is katras „Peeltdeenas awišes“ lappas, kaš jaw trescho jeb wairat reišes šawu wahrdu mainižuse, lihds ar to šinnu, ka wiinai karšchš effoht peeteifts. Tapat arri Brantschi gaudojahs par Pruhšchu ušmahšchanu, manidami zil šmekkigus angfus pašchi fewim isaudšinajušchi zaur šawu neprahhibu, pahrgudribu un angšprahtibu. Rabbi gan buhtu, ohtram par aušim šchaut un šcho wehl arri par wainigu noteift, ja redš ka wairš labbi neweifšees! — Un ja nu teefšam M. w. taggad wehl uš tahm dohmahm nahžis, zitteem kaut ihpašchas dohmas turreht (jeb toleranzi rahdiht), tad taš wiinam wehl buhs jaharahda; prett wiinu M. w. allasch ta irr išturrejees, lihds tam laifam, kur M. w. ušmahšchanahs bij panešama un wiina affi naggi daudš maš iszeefšami. Un ja wiššch šawadi dohma, šawadi runna, šawadi rakšta, šawadi špreešch, šawadi šaproht, tad to M. w. wiinam labpraht warr uš-kaut, kaut til wiššch arri til tolerants buhtu, to šchim arri uškaut. Za wiššch laffa „beebahrdis“, tur šahw rošštihts „šchidrbahrdis“, „kaš wehlu nahšt, taš labbi nahšt“ kur šahw „kaš lehni nahšt, taš labbi nahšt“, un ja wiššch laffa „nu tad atpaškaf, brahšti, atpaškaf!“ kur šahw „uš preefšchu, brahšti, uš preefšchu!“ tad wiinam šawu lušt uš tahdeem pehž wiina prahta peeflahjigeem johškeem ne warram, ne arri gribbam leegt, ne arri to, ka wiššch M. w. par nabbagu nolammadamš un wiina garru par nepeeflahjigu un par wehrga garru nošohbidams few par baggatu uškattahs, ne arri to, ka wiššch tahdu, kaš M. w. weh, teitdamš ušteiz un leelidams ušleela. Un ja Allunans (un beedr.) M. w. wehle tšchutšchoht, tad taš nenemmat par šaunu, ka schiš arri wiinam ar wiina pašcha teitkeem wahrdeem to nowehl; ja wiina gars par „ihštu“ praweešcha garru teel eezeltš, tad nowehlat arri zittam dseefmineekam — Muggenam — to pašchu gohdu. Wehš šawo wahrdu garru un pateefšbu jaw fenn un it deenas dabbutjušchi un wehl dabbutim peedšihwoht: „kaš lehni nahšt, taš labbi nahšt!“ ta pat ka arri tohs wahrduš arween par pilniğu taišnibu turrešim: „ka wehšchš škreem, ka meets durrahš!“ un „kaš wehju fehi, taš auku pšau.“ — M. w. wehl ne kad un ne kur naw leedšis, par mahžiteem Latweešscheem gahdaht, bet lai til wiinam kauž waku, arri par nemahžiteem gahdaht, kurreem pehdejeem ta gahdajama manta nohtigati waijadšiga buhs, ne ka teem, kam šchi jaw rohkä. M. w. wehl ne kur un ne kad naw leedšis, jaunus waijadšigus wahrduš ušnemt, jo wiššch patš to jaw fenn darra, ka pat wiina prettineeki nomannijušchi, bet lai wiinam arri nošauž tizzeht, ka wallodu ar to wiš nežels un neohšs, kad gannu wallodu atmettihs un pee Maškawas študentem jeb pee ahrešmemes Latweešchu wallobas mahžitajeem Latweešchu wallodu eefam mahžitees. Sinnams, ka tad ne mehš ween, bet dašchš labš nešaprattihs, ko „šemšiba“ apšihme, ne arri to, tadeht „šemšiba“ riškigala ka „landags.“ Rahdat tad šawu „toleranzi“ ar to ka wiššas leetäs M. w. kaužat meerigi štaigahšt šawu uš

fahntu zekku sawâ gannu wallodâ, fo tomehr katris gans lassidams rittigi saproht. Laujat winnam tai tizzibâ pastahweht, ka, kas tautas wallodai, tautas tiffumeem 1c. 1c. lappu roht, paschai tautai lappa-weetu rang sagahdaht. Laujat winnam zerreht, ka tabs nodohmas, kas ais leeta gihmja, ais falbeem lepneem wahrdeem flehpjajs, reis pasfaules preefschâ gaischi aklahfees, kad mehris buhs atsneegts un augku nemmams laifs klah. Laujat winnam pee tahm dohmahm palitt, ka, ja winsch sawus peerahditus prettineelus par apschilbuscheem newarretu nosault, tad teescham tas laifs wisseem wehl naw atnahzis, to firdis atsiht, ka mihlestibai un weenprahribai blattam ar uszih-tibu, bet bes laiflibas un pahrstegschanahs tiffai warr isdohrees, par tautas laizigu un garrigu labbumu, — par wianas meefigu labklahschanu un prahtha avgaismofschanu — ar isdohschanahs ruhpeees un fretnus angtus sagaidiht.

Teizat tad nu un spreeschat lassitaji, kahdâ wihsê un fo labba pee tautas usplaukschanas darba tee garri jo garri stribdes raffi pa wairak lahgham muhsu ammata-beedra lappâs pasrahda? Kahdu mehrki winsch puhlejajs panahht ar to, kad winsch rihdidams fakta, ka M. w. ne-essohht aismirsis „arri Latweeschu beedribas darrischanas wiffadi nizzinahht?“ M. w. lassitaji ne weens to wehl naw ne fur lassijufai. Jeb wai B. w. sawam wiffupirmâ nummurâ ussprausstam karrogam ar to dohma ustizzibu varahdiht, kad winsch toreis „morali“ fohlidams mahziht, „lai draudi un schlen-dekki rimstohht, to leelufi zitteem ustrauj.“ jeb „Logitu,“ „kas wiffu la us swarreem flaidrâ prahtinâ noswerr,“ jeb „religjoni, kas zittus mahja aplaimohht un labbu darriht zil til proht,“ taggad tomehr teem pabalstu dohd, un aistahw tohs, kas draudus un schlen-dekkus rafftôs isplahta (e fur morale!), kas to par „patgohdashchanas-mehteli“ nosfanz, kad lassitaji tadeht sawu awifi teiz, ka ta winneem piritel (af zil logiski un zil teizama toleranze!), un wahrdeus dohd lassihht, kas ta bultas ne til pehrtona tehwa bet dascha zitta brunnas kahrotu satreekt, ja to spehtu un prastu (teescham branga religjone!). Us drauga firsi ihst draugs sawu eeroht ne kad nemehrfohs, bet ja kahds taisna eemesla deht eenaidneefam tâ darra, kam tad B. w. teefataja ammatu usnemdams taisnibu neschtere no netaisnibas un M. w. aplamibu pahremsdams to laut jel kahdâ wihsê nepeerahda ar flaidrahm parahdischanahm? Ja kahds teepdams un isfobhodams ween tuwatam negohdu un netaisnibu grihb ustrau, tad ar to teescham tahlu netifs, ja teem wahrdeem darbus par leezineekeem ne-usrahdihs. Wai pasjale jo deenas jo wairak pehz gaismas un pateefbas dshdamahs, kahdreis til tahk tiks, plitkeem wahrdeem ween tizzeht, to teescham ne weens lehti netizzehs. Fur nu irr ta parahdischana, ka M. w. atraddis, ka „angstafu fshofu tâ lihdi schim, ne buht ne-essohht waijadfigs,“ ka „ihsteem Latweeschem jaunu wahrdun ne mas naw waijadfigs“ u. t. j. pr. Til to, kas smahdejams, ne fur un ne kad un ne muhscham neteifim, laut welli jeb arr wiffa elle mums pretti flahtohs.

Kad B. w. to isfalka, ka winsch no mums ne-essohht pahleezinahht, tad to tizzam labprahht, bet winnam turkflacht arri bij jateiz, ka winsch few neleelahs pahrlleezinatees, laut engels ar winnu runnâs eelaislohs. Wai tur pee zitta ta waina jamelle, ne ka pee winna pascha? Kadeht winsch pahreefschu nespehja jeb negribbeja pahrlleezinahht? Saisam tal tadeht, ka pats jaw atskahrsch, ka tulschus falmus ween kuff. Deems sinu, wai winsch buhs pahrlleezinahht, kad winnam fazzifim un peerahdifiim, ka Widsemme kahdâ apgabbalâ dabbu dsirdeht to prowinzialifimu: „suhtnis,“ bet schis wahrds peederr kahdai putru-sortei un winna fahni wallodas pratteji lehti nsees, ja tee til nesehsch pee fshoflas gaida un fahntu laitu jaw darbojajs ar Latweeschu wallodu un raffteem. Newarr ihsti nojehgt, wai Attis

im. tas buhtu japeerehtina pee winna sinnaschanas distummu jeb pee winna bestaunibas angsumu, kad winsch 6 ar Kreewu un Wahzu wallodu radda buhdamus Latweeschu wahrdeus saweem lassitajeem usrahda (mehs winnam finsteem tahdus warram usrahdiht) isflaidrodams, ka scho treiju wallodu wahrdeem wai jagohht buht raddineekeem, bet turkflacht sehtli usstreedams jeb mutklajâ eemuldams to grunti ne ar wahrdinu nepeeminn, kadeht tee Latweeschu wahrdi „gaispacha, flunste, flaktinsch“ (flatteht, flatteris) us preefschu wairs nedrihst buht Kreewu jeb Wahzu wallodas raddineeci un tai weeta jauni japerrina. Dehjat jeb perrinajat tad arri scheem Wahzu wallodas raddineekeem weefneelus la: luf-turs, rullis, wehrdinsch, eka, missinsch, dahlderis, sefferis, knohpe, bakfis, andele 1c. 1c. un fur wehl tee daudj zitti ar Kreewu un pat Laiteinu un Greeku wallodahm radda buhdami wahrdi. Zuhz laifam filologs buhdams teescham sinnafeet, ka arri stary zittahm (p. p. arri stary Kreewu un Franzuschu) wallodahm raddineeziba useetama un tomehr tadeht ne weens nepuhlejajs, schohs tahdus wahrdeus no sawas wallodas ismest un zittus mekfeht istaisiht. Labbats un teescham teizams darbs tautas wallodas dahrsi buhs tas: tur jaunus wahrdeus taisiht, fur mehsh truchumu zeescham un leela waijadfiba pehz teem rohdahs. Bet mihfajs fungs! ja Zuhz warrbuht augstwahribas tohrna gallâ stahwedami grihbetu ceteiht, ka „rafftu-walloda“ wezzus nofirmojuschus jeb wihra gaddôs stahwedamus wahrdeus atmekt, fo ne weena tauta nedarra, kam dshwibas spehls kaulôs un dshflâs, jeb ja Zuhz pawiffam jaunu Latweeschu wallodu grihbat dibbinahht, tad Zuhz gan paschi no taisna zetta buhsfeet nomaldijufchees; weltigs buhs schis Zuhz darbs jeb Zuhz Latweeschu wallodai un tamlids arri tautai fittat bruhjes un nizzinajeet winnas abbas. „Laters“ irr wahrds, fo wiffas tautas veenehmuschas, ir tahdas, kam ar wahrdeem baggata walloda; kadeht tad nu mehsh Latweeschi arri winnu nedrihstam sawâ wallodâ ka rittigi deenesta ispiditaju peenemt? Brassifim tahkat, kahdu netaisnibu Zuhz M. w. peerahdijufai ar scha pascha teikummu: „wahrdeus taisiht naw pawiffam leela flunste 1c.“ Winsch to wehl scho-deen fakta ar pilnu taisnibu. Ja winsch buhtu fazzijis: „rittigus wahrdeus taisiht naw flunste,“ tad gan Zuhz buhtu taisniba fazzidameem, ka tâ, ka M. w. wahrdeus taisa, essohht tohti weegls darbs. Bet wai Zuhz dohmajeet, ka tee Latweeschi jaw ismirruschi, kas sinu, fo „flunste“ un fo „daisch“ apsihme un kas to wahrdun „zeetums“ bet ne wis tai weeta „zeetofne“ (Festung) jaw no tehnu-tehwu muttes dsirdejufchi? Lai peereek; flahde var to ruhmi, kas mums ja-aishemm muhsu lappâ, furra zittu mehrki few sprauduse, ne ta leeseem fihwetajeem un usmahjeem atbildes doht. Kas schis ihsumâ teitis, bij jateiz til pat „B. w.“ ka Attis lungam un wisseem winna beedreem un schee wahrdi bij tikpat waijadfigi, ka tee, fo iegahjuschâ gaddâ muhsu lappâs schis leetas deht lassijam, jo kamehr fums tiffai reij ween, tiffam prahtrigajs nebhfees un spehfluffu zeeht, bet ja tas sohbus radda un tohs kahdam flibôs schauj, tad kahdam ar rungu par ribbahm laifsoht ne weens par to newarrehsh schehlotees un atgaintaju nosfaut par eewainotaju jeb wainigo. Tadeht warram pateef fazzijht: ne no leefahm dufmahm aishgrabbti prett muhsu prettineekeem, bet tohs noscheshlodami, nedj kahdu grihb-dami aishahht, kas muhs meerâ leek, nedj wiffu pasauli grihb-dami ismahziht, nedj leelibas deht, bet weenigi sawai tautai par apzerreschenu, few un saweem draungeem par pamahzischenu un aishstahweschenu prett kaisleem taisnibas eewainotajeem sawus eerohtschus waltajam, labbi gan sinnadami, ka to ne kad netruchts kamehr faule wihdehs un ka wiffi, kas Latweeschu rafftneezibas tanku pahrsihst arri itt labbi sinnahs un atgahdashes, fo M. w. ar sawu masu spehfu jaw parahzis un ka ar muhsu rafftneezibu stahweja

preefch un ap M. w. dšimšchanas laika un lahd's mohdeens zaur scho notikkahs pee wiffas tautas un pee daudseem, kas ar pušwehrtahm azzim gahrda meega srauda. Snaudeju wehl atrohdahs papilnam, bet wai tee ar nesaprohta-meem wahrdeem jamohdina, jeb wai teem ja-ussauz: zel-leeš un streij spahrnds!? — Ne; mehs tiffai fauzam: zel-leeš un effi nomohda un fargees ne no wilkeem wiltu fwalwa un kaschoka, bet no teem, kas aitu ahda paslehpufchees un faldus glauda-wahrduš aufis tšchutli!

Kurisch sifstti sehj, taš arridsan sifstti pfaus, un kurisch ar baggatu rohku sehj, taš arridsan baggati pfaus.

No gan labbi dohma taš fw. apustulis, tad ta wiafch raksta ohtra gr. us Koritereem, 9 nod. 6 p.? Wai tahdu fehšchanu ween sifme un pfauschanu, to strahdajam ar sawahm rohkahm us tihromeem un lauleem, fur gud's saim-neek's gan sinn, turrai semmei irr sehkla beesi jalceet wirsu, un turrai ne? jeb attal wai no garrigas fehšchanas ween wiafch runna, par to zitta weeta fazzijis, ka tahds, kas us sawu meesu sehjoht, no tahs buhšchoht pfaut to famaitašchanu, bet kas us to garru sehj, taš pfaujoht no ta garra to muhšchigu dšimšochanu? Ne, wiafch sifme ar teem wahrdeem, kas schē par wirskafstu irr listi, sawadu fehšchanu, kas gan ar rohkahm darrita, bet ne beš tahda garra, kas no Deewa mihleštibas irr pamohdinahs un fahldihts, wiafch runna no mihleštibas parahdišchanas, ar to tahdi laudis, kas paschi no Kristus mihleštibas irr fagrahbt, attal „fawā firsi apnemmahs, ne ar skummibu, nedi peešpeesti, preezigi deweji buht, to Deew's eemihl“ (p. 7), wiafch tahda tahdu „lalpošchanu, kas frahjumds ne ween atweeglo to truhumu to swebtu, bet irr arridsan pahpfitniga zaur daud's pateifšchanahm pee Deewa“ (p. 12). So, tahdu wiafch leel to galla wahrdu schai 9tai nodakkai: „paldeew's Deewam par winna ne-isteizamū dahwanu.“ A re! tad Deew's to leelatu dahwanu mums irr dewis, sawu Oehlu weenpeešimmuschu, sawu walstibu sehelaštibas wilnu, sawu Ewangeliemu faldu, wai leegt tad mehs leegsimees, no tahm paschahm dahwaninahm peešneegt teem nabbageem, kas no tahm itt ne to wehl nesinn, — buhtu gan sinnaufschē, tad nesehdetu wehl paganu beesa tumšumā un dšikā nahwes ehna, buhtu gan dabhujušchi, tad „Israēlam ne-buhtu beesa peere un zeeta firdeš“ (Ezef. 2, 7.), buhtu gan sawehmufchi, tad nabbadšineem, muhfu paschu widdū dšim-mufcheem, nebuhtu aufis aistriftufchas no masahm deenahm, un ar to palikka arri mehmi, itt tā tahdi, kas pehž Deewa gibmja ne mas naw radditi un zits ar zittu farunnatees nemah. Nu, gohds Deewam! muhfu mihtas katweeschu draudjes sehinnis laids par to leelu „ne-isteizamū Deewa dahwanu,“ kas winnahm irr goifchā Ewangeliema tizzibā, til leelā preekā sinn preezatees, ka arri us mihleštibas parahdišchanu winnas taggad til preezigas, ka wehl ne weenā laikā naw bijušchas. Gaddu no gadda wairojahs tee frahjumū tē par weemu, tē par ohtru waijadšibu, un wehl ne weenā weeta naw stundejušchi Deewa laudis, ka effoht par daud's, — kas naw no Deewa laudim, kas lai skund un skausch, par to ne kas, kas „sifstti sehj, ar skummibu moi peešpeests“ sawu artawinu peemett laht, tam jaw irr sawa alga, pee Deewa kauschu preeka winnam naw dalkas, kas par to preezajahs, un Deewa pfaujums eet wairumā, tšpat muhfu widdū, til pat arri libd's pafaules gallam.

Kad Nibgas aprinka mahzitaji sch. g. 1. Juni bij koppā, sawā sa-eešchanā runnaht par tahdahm Deewa walstibas leetahm, tad spreeda tahs dahwanas, to winnu draudjes taggad itgaddus famett preefch paganeem, preefch Israēta behrneem un preefch furlmehmeem, celift katweeschu awi-fēs eelšchā, lai taš buhtu tš pat par twiht teem dewejeem pascheem, tā tā arri Bahzu awi-fēs weenumehr eeleet eel-

schā, tad tahdai waijadšibai irr mihleštibas dahwanas laf-fitas, til pat arri par apstiprinašchanu un pamohdinašchanu, ar to zits no zitta mahzahs, zits ar zittu dšennahs ar bag-gatu rohku seht Deewa graudus un Winnam tahs pa-teifšchanas uppureht par winnu ne-isteizamū dahwanu, to wiafch mums irr dewis. Mahzitaji luhd'sa sawam prah-westa tehwan, kas wiffus tohs frahjumus sawemm sawās rohlas, par to rakstih awi-fēs, un to pallaufidams, tad schē eeleetu eelšchā, zil schogadd irr fameštis

	pr. paganu- missiones	pr. Israēla- missiones	pr. furlmehmū foblas
no Rohpafcheem	20 r. — f.	10 r. — f.	10 r. — f.
„ Suntascheem	5 „ — „	5 „ — „	4 „ — „
„ Mahlpilles	12 „ — „	6 „ — „	12 „ — „
„ Nihtaures	5 „ — „	7 „ 50 „	4 „ 45 „
„ Jaunpilles	5 „ — „	15 „ — „	10 „ — „
„ Maddaleenes	16 „ 50 „	— „ — „	— „ — „
„ Kohlnefes	10 „ — „	15 „ 80 „	2 „ 25 „
„ Nisfraufles	12 „ 25 „	12 „ 25 „	3 „ — „
„ Leelwahretes	10 „ — „	4 „ — „	10 „ — „
„ Iščkilles	30 „ — „	8 „ — „	6 „ 45 „
„ Dohles	10 „ — „	12 „ 60 „	12 „ 15 „
„ Slohtas	15 „ — „	7 „ — „	13 „ 50 „
„ Dinamindeš	20 „ — „	5 „ — „	13 „ — „
„ Krimmuldes	10 „ — „	12 „ — „	15 „ — „
„ Sigguldes	10 „ — „	10 „ — „	5 „ — „
„ Lehdurgas	10 „ — „	10 „ — „	53 (no pehrn. g.)
„ Rehterupes	3 „ — „	— „ — „	1 „ — „
„ Ahdascheem	40 „ — „	20 „ — „	14 „ — „

Ka Nibgas aprinka mahzitaji negribb leelitees ar scheem saweem frahumeem, to warr dohmaht no tam, ka leel awi-fēs eelšchā, zil biis, jo tad nu warrehs tublit noyrast iturfch katrē, kas zittā aprinti dšimwo un pee zittahm draud-jehm peederr, ka winneem daud's wairak irr biis lafšihš. Bet Nibgas aprinka draudjes arri masas irr un ne sehich wis tahda taukuma lehpē, ka zittas puffes kantini, well gan sawu labbuminu ahra no ta, kas pilšfehā attriht, bet taš irr tā pat tā weegli firneki prett rittigu drahnu, to no baggateem Widsemmes linneem un mihtstas willas taifā, tomehr negribb nedi sawu truhkumu sleht, nedi gohdu mefleht, tad to dara sinnamu, to seheligahs Kung's pee winnahm un zaur winnahm darrijis. To ween wehle, ka katram sehiejam, kas Deewa sehjumā sehjis zil spehdams, dohtu taš Kung's arri baggatu pfauschanu, lai ween wiffas leetās Deew's taptu gohbinahs zaur Jesu Kristu, muhfu Kungu!

J. Schilling,

Nibgas aprinka prahwestis.

Atbildes.

B. S—g. B.-D. Paslattaitees muhfu 27. nummurā no 3. Juli f. g. Lantās laimiba irr allasch un buhs muhfu firdeš-preeziba!

C. R. Juhs atgiddiseet, ka pahsteigšchana til ošende leelas un muhju lafšitajeem nepatšhamaš garras sribdes. Ar tahm mehs sawas lappas negribbam pilstih un atkaujam labpraht to teem dar-riht, turreem tahds materials tšpat mihtšchā, ka behrnam Ungeriis un kas Jume gan par tahdahm mantahm pateizibu sinnatu.

F—nu, C. muifchā. Sa arr pare op- jeb landrahts effi, — nebihtees!
Pirms janna sehbi tšibā naw eelohpušchees.

Kaudas lurgus. Walst's banka bilketes 91½ rub., Wid's ušak-lamas šiblu-grahmatas 100 rubl., neufstamas 93½ rub., 5 procentu ušdewu bilketes no pirmas leenešchanas 150½—152 rub., no ohtras leenešchanas 152—154 rub., Nibgas-Dinaburgas dšesu-zeļa ašijas 170 rub., Nibgas-Želgawas dšesu-zeļa ašijas 109½—111 rub. un Dinaburgas-Birebštas dšesu-zeļa ašijas 153 rub.

wid's 23. Juli pee Nibgas atnabstufchi 1590 luggi un ais-sabjušchi 1349 luggi

Atbildedams redaktehš: A. Leitan.

SIKRU

dohdu es të appafschâ rakstihis wisseem leellungeem, muischu walbineeem, arendatoreem, fainneeeem un laufu-lohpejeem, ka es preelch faweem skunstigeem no akmineem un binstein-akmineem taistteem

iskapfchu bruzzekkeem,

tas neween pee Wahzsemmes, bet arri pee dauds zittu tautu semmlohpjeem pasihstami, isflaweti un bruhketi teef, — to weenigu pahrdohfchanas weetu preelch Widsemmes, Kursemmes uu Yggauun-semmes esmu eetaifjis Nihgâ, tai

gruntigâ

D.

Englischu

Redlich

magasihnâ.

Strahlsund pilssehtâ, April mehnesi 1869.

C. S. Schwabe,
iskapfchu bruzzekku fabrikants.

Us to schein augschâ lassamu sianu aisrahdi-dams, luhdsu wehrâ list, ka mannâ gruntigâ Englischu magasihnâ tee flawetee iskapfchu bruzzekki, kurri schinni gaddâ semmlohpibas israhdischanâ, Nihgâ, arridsan par labbeem atrastas un ar to schein blakkam stahwedamu gohdu-sihmi puschkotas, papilnam dabbujami un tif labb' wairumâ kâ masumâ teef pahrdohiti. Arri tahs ihstenahs Itali-jas akmina iskapfchu galodinas, Wahzsemmes laktinas un ahmarini preelch iskapfchu kappinaschanas warr dabbuht

J. Redlich Englischu magasihnâ.

Weens gohdigs kalps warr tubdak weetu dabbuht Saffes-lautâ, Schreiberâ m., Palisadu-celâ N 21.

Weens jauns zilweks no semmehm, kas stell-machera-ammatu gribb mahzitees, warr zaur Ernst Plates l. drifku-nammu weetu dabbuht.

Mogilewas gubern., Grudinowskas muischâ pee grahfa Loistoi teef daschadi neapstahdati semmes gabbali us 25 gaddi arrende dohti. Pirmos 5 gaddis naw nelahda arrende jamakfa. Pehz teem 5 drihwagaddeem ilgaddus irr jamakfa par latru peenemtu desfetini (i. i. 3 pubra-weetas) semmes 1 r., un par plawahm, kas tai peenemta semmes gabbalâ atrohnahts jeb teef eepohstas, 2 r. arrendes naudas. Wes tam wehl irr arri jamakfa ilgaddus wiffas no waldischanas uskiltas nodohfchanas, rehkinahs no tahs deenas, kad semme tilla arrende peenemta. Buhwtohtus preelch wiffahm mahju ehlahm muischa dohd bes mafas no fama mescha, bet nohmnee-lam wajjaga tahs ehlas trihs gaddu laila usbuhweht, jeb wajjadisgus buhwtohtus iszirst un pee tewis iswest. Tahdeem nohmneelem, lam wajjala eespehshana un kas pirmo gaddu ar fawu pahrtifku dshwodami irr parahdjufshees par kreenem un ruppigeem fainneeeem, teem muischas waldischana gribb arri palidshbu dohti, bet par to dabbutu palidshbas summu irr 5 procentes jamakfa un wiffas parrads 10 gaddu laila aidohdam. Pawiffam nab-baga zilweks, kas paschi ar fawu naudu nelo ne-spehji eegaddah, tahdus muischas waldischana nemaj negribb peenem. Zittas flaidrakas sinas warr dabbuht Nihgâ, Kungu-celâ, Petrowa l. laschobhu bohde, un zaur grahmatahm, Latweefchu jeb Wahzu walloda, appafsch schihs adresses Kreemu walloda: Могилевской Губернii, черезъ почт. станцію Садировичи въ село Грудиновкѣ, Господину Каллебергу.

Behrni, kurri no semmehm Zehsis slohlâ eet, teef prett peenemtigu mafsu us kosti peenemti pee mahlder-meistera Bachmann, Dr. Witkosky mahjâ.

Kad tas Nihgas-Walmeeras kreisse, Straupes draudje buhdamas Daibes muischas, Wahnas mahjas pusafainneeks Pehster Busch irr mirris, tad teef wiffi winna parradadeweji un nehmeji zaur scho usajinati, weena gadda un fesch nebbel laita no appafsch rakstias deenas flaitoht, ar fawahm taishnahm prassichanahm pee scho pagasta-teesu peeteiltees. Pehz pagahjufcha nofajzita laika neweens wairs neliks peenemts, bet ar to leetu kâ listumi rahda, isdarrihs. Daibes pagasta-teefa, 8. Juli 1871. 3

Lai newaijadisgus darbofchanas nezeltos, tadeht teef zaur scho sinnams darrihts, ka tas schâ gadda Baltijas semmlohpibas leetu israhdischanâ no leellunga Loewis-Banten redsefchanai nodohs bihts, no winna pascha is-dohmahs arklis ar apgreedamu ahti, ta kâ arri weena linnu-mishfama maschine, turra 1000 faujas, tas irr: libhs 500 mahzinas us laula schah-wetu linnu par stundu ismihsti, — tilkai winnu isdohmatajam irr pakaut taishst, un ka Kreemu-semmes walstibas listums (Swod) XI. grahmata 2tra dalkâ §§ 126, 129, 131 un t. pr. zeeti aishleeds, kâ irr ne pahrgrohsita buhshana neweens zits schahdas maschines nedrihts pallat taishst. Schahs maschines warr apstelleht Nihgâ pee G. Dittmar, leelâ Pils-celâ N 17.

Weens grunts-gabbals ar auglu-lohtu-, salnu-un pufku-dahrsu, treipuschem un plawu teef grunteelka flimmidas beht us renti isdohs. Klachtalas sinas Saffes-lautâ, Palisadu-celâ N 21.

Mannâ slohlâ mahzichana sablahs 10. August. W. Klima, Saffes-lautâ, Slohtas-celâ N 18.

Schejenes talpi, kas weenu pastahwigu weetu gribb usnemt, warr to paschu atrast Ralku-celâ N 8, tai schampanneru fabrika.

La Dsholkaln mahja, Straupes draudje, Koshbel walsti, Daibesmuischas tuwumâ, 21 dahleri leela, un us lo jau wiff muischas parrads ismalshahs, teef pee drihwuma pahrdohita, jeb arri wehlaki isrenteta. Klachtalas sinas un notaisfchanas pee L. Marvê Siggulbes dstranawâs ar to no Keiseriflas Nihgas kreis-teefas apstiprinatu ustizibas sihmi (Vollmacht).

Weena jaun-usbuhweta mahja, turra labbu ihres naudu eenefs, teef lehti pahrdohita. Tahlatas sinas par to dohd fainm. G. Ch. Jakobson pee Sarlan-Daugawas, Alksander-celâ N 57, Alksandrejas tuwumâ.

Kownas gubernija 1 wersti no Keidanes pilssehtinas un til yat tahlu no Keidanes dshfu-zelka stanjijas pee Leepajas-Kownas dshfu-zelka (pee Newiascha uppes) teef kahda muischa no 300 desfetinehm leela ar jeb bes inventara libhs ar dshwodamam un fainneegibas ehlahm, kas labbâ buhshana shahw, ka arri leetu fohla-dahrsu isrenteta. Tapat arri warr dabbuht us renti pee Keidanes muischas peederriga un tahdâ paschâ tahlumâ shahwedanu muhra brenshahs, tur uhbens patis klacht peeteel un 61 pud. warr eemaischoht, tad wehl weenu bruhsi ar muhretahm ehlahm, kâ arri wehl weenu jaunbuhwetu muhra krohgu ar weesu istaham prettim Keidanes dshfu-zelka stanjijai un 20 affis ween astiatu. Kam liste us rentefchanu, lai peemelshahs libhs 30. Zuli f. g. Pehsterburgas Nhrighâ, Ralku-celâ Nr. 46 pee

A. Waltrusch. 1

Lohjarns Gwraims.

(Stat. № 29.)

Pullstems jau rahdija 20 minutes us 8, kad Morbergs no frohga isgahja. Naktis bij gauſcham tumſcha, un sneegs puttinaja. Suns nurdeja un lahdaſ pahri reiſes ap ſawu lungu aptezzeja, lamehr maſs Pohu ſirdſiaſch ſprauſleja un ſtenneja, dohmaht, ka tam ſchis zeſch pawiffam pretti buhtu.

Bet Morbergs par tahdu negaiſu ne laut ka nebehdaja. Winſch ar ſirgeem jau daſchu labbu gaddu andelejees un ar ſlittu laiku apraddis. Sehdaſ ſammanas, uſfwilpoja, un ſwahrgulifchi ween noſkannejahs aiſbrauzoht.

Nohſchuleija ilgi meetneefam pallat noſlattijahs, lamehr beidſoht Lebretts wallodu usnehma.

„Buhſ labbi gan,“ Lebretts teiza. „Kad winſch tiſ tai weetai garram, fur abbas puffes zekkam augſti kalni, tad naw wairs ko bihtees; no tahs weetas jabrauz pa preedehm, tur gluſchi maſ ſneega lihds paſchaj F—eim pilſſehtai. Man wehl ſchodeen lihds melderam ja-eet, wai buhs jau tohs dirwis maifus labbibas ſamallis, ko tehws ſchoriht tur aiſwedda.“

Lebretts ta pſahpaja, bet Gwraims klufs un dohmigſ eegahja frohgâ.

Kad Lebretts us puſſnakti no ſudmallahm nahja, tad tam atkal gar Rehtia frohgu bij janahſ us mahjahm. Jau bij frohgam garram pagahjis, kad iſdſirda kahdu funni ſmilſtam. Winſch palikka ſtahwoht un ſahla klauſitees. Tas kunſtedamais balſſ atkal atſkanneja un beidſoht ſahla krahſataht. Labpraht nebuhtu gahjis atpakkat, bet rahdijahs, ka tur nelaima notikkufe. Peegahja pee frohga.

Lebretts frohga lohgeem tuwojotees redſeja, ka zaur flehgeem wehl ugguns ſpohdeja un drufzin to plazzi frohga preeſchâ apgaiſmoja. Preeſch durwim wahrtijahs weens melſ muſkuls, winſch lungſteja un ſtenneja.

Tas bij funs — Morberga funs. —

Lohpiſch puiſt redjedams, willahs ar leelahm puhlehm us wehdera klahſ, eekauzahs wehl garri un ſchegli, tad liſtahs us weenu puffi un atmetta aſti. Lebretts glaudija funnam mugguru, bet tas wairs neluſtejahs. Bet winſch rohlu rahwa drihſ atpakkat, jo liſtahs ka pirlſti buhtu ſlappi palikkuſchi. Sunnam tezzeja affinis.

Puiſis drufzin fatruhſahs. Us kahdu wiſſi funs ſchê atpakkat nahjis? — Kas ſinn, kas ar winna lungu notizzis? —

Schaj azzumirkli laut kas frohga iſtabâ kuſtejahs. Weens eekſchâ pakluſſu negribbedams eekahſejahs, un no tam warreja manniht, ka Schihds, kas weens pats frohgâ dſihwoja, wehl lahjas. Lebretts gahja pee lohga un ſahla klauweht. Neweens ne-atbildeja. Eekſchpuffe wiſſ kluffu. Lebretts klauweja

wehl un kad neweens neaſſauzahs, tad flehga ſtuhri tiſ ilgi wilka, lamehr labba leela ſchkirba atplehtahs, pa kuru frohgâ warreja ſlattitees. Lebretts—ceraudſija iſtabas widdâ Schihdu ſtahwoht un drehboht, dohmaht ka auſtums winnu pahnebmis. Gihmis tam bij gluſchi bahſs un warreja redſeht, ka winſch lihds nahwei nobihjees. Uzis eephehtis frohdseneekſ us ta lohga ſlattijahs, fur Lebretts klauweja, wehjalukteri weenâ un ſwahrkus ar ſpalwainu aplalli obtrâ rohla turredams.

Schis drehbu gabbals bij kaſchoks — Morberga kaſchoks. —

Bet wiſſ tas notikka weenâ azzumirkli. Kad frohdseneekſ mannija, ka flehgis ſahſ luſteht, tad ſweeda wehjalukteri ſemmê, kas krihtoht ſapliſſa un ſwezzi iſdſchſa. Nu bij wiſſ tumſch. Lebretts wehl dſirdeja, ka weenas durwis tillâ aiſſiſtas, tad frohgſ palikka klufs lâ kaps.

Lebrettam wiſſ tas lâ ſapnis rahdijahs, bet lâ, to no ta funna warreja praſt. Puiſis newarreja daudſ ſadohmaht, bet ka iſſâ laikâ breeſmigas leetas notikkuſchas — ka tumſchâ nakti tumſibas darbs notizzis — to winſch gan nopratta; nopratta arri, ka kawetees tê newarr. Ar weenu rahweenu atplehſa flehgi un lohgu iſſittis kahpâ eekſchâ.

Lebrettam tê frohgâ wiſſas malles ſinnamas, jo Schihdam deenu deenahm bij par puiſi. Krahſnê ugguns jau iſdſiſſis, bet winſch ſinnaja, fur ſchil-tawas, krams un pulwers ſtahweja. Ugguni uſpub-tis eededſinaja lampu.

Iſtaba tuſſcha. Us plahna redſeja ſaſchlihduſchu wehjalukteri, tahlat pee kurnaſ durwim atradda Morberga kaſchoku; kaſchokam eekſchpuffe uſgahja leelus affinis plekkus. Nu ſkaidrat warreja praſt, kas notizzis. Kurnaſ durwis, zaur ko ſehtas ruhme gahja, bij aiſflehgatas. Durwis iſſpehris gahja ſehtas ruhme. Sehtsruhmes wahrti bij aiſflehgti.

No tam winſch mannija, ka frohdseneekſ pats aiſbehdſis; jo jaunſas pehdas warreja ſneegâ redſeht. Pa pehdahm Schihdam pallat eet newarreja eedrohſchinatees; bes tam ſneegs atkal ſahla puttinaht, us tahdu wiſſi drihſ no pehdahm noklihtu. Us weens reiſ puiſis atkal iſdſirda kahſejoht. Nu ſfrehja frohgâ atpakkat, iſmekleja lampu rohla turredams laktu kal-tus. Weeſu iſtabâ wiſſas gultas bij uſtaifitas un neweens tur wehl nebij ſchonakt gullejis. Pee Gwraima gultas bij ſwahrli redſami, ko winſch par deenu walkaja. Neatradda ne laut ka; Lebretts warr buht pahrlauſijahs.

Tâ meklejoht kahda ſtunda pagahja; puiſis frohga durwis un lohgu zil ſpehdams aiſtaifija un dewahs us ſawu zeemu, kas kahdu werſti no frohga tahlu. Lebretts iſſtahſtija wiſſu ſawam tehwan, kas zeemâ bij par naktis wahtneeku. Tehws mohdinaja tuhlin zeema preeſchneeku, tas liſſa frohgu lihds rihtam apwatteht, lamehr teefas wiſſi ſanahſ. Rihtâ agri

jahntneeks neffa sinna us M—ningu, fur aprinka teefas lungs dsihwoja.

Aprinka teefas lungs ismeklejoht atradda, fa walfar walfara meetneeka masais firdsiasch ar tuffschahm kammanahm F—eime atsfrehjis un tai gastuse, fo par „Gulbi“ fauz, stalli eewests, jo Morbergs schinni gastuse arween peemahjoja. Pee kammanahm arri affinis warreja redseht. Wehl kammanas usgahja diwas ischautas pistoles. Morberga kalps, kas pulksten 11 ar-teem jauneem sirgeem atbrauza, teiza, fa sawu fungu B... eimes pilssehta beidsamo reis redsejis.

Jau preefsch pufsdeenas Lebrektam, teem unter-offizeereem, Muhrneef Waltinam un Kurpneef Kahr-tam, kas walfar ar Morbergi kohpa bijuschi un wihnu dschra, bij pee teefas ja-eet. Lebrekts isteiza to, fo mehs jau sinnam, bet saldati teiza, fa us mah-jahm eedami ne Morberga, ne winna sirga ar kammanahm redsejuschi. Bes tam Muhrneeks pats no fewis teiza: Us Schihda buhschoht gan jadohma, tas gluschchi pehz fleplawa isfkattotees. Winsch, Muhrneeks, tizzohht, fa Rohschuleija Morbergi notahwis.

Pa tam aprinka lungs kehnia frohgu ismekleja. Wissu atradda, fa Lebrekts fazzija, til no jauna usgahja, fa suns noschauts un fa weenas garras plintes frohgâ wairs naw, kas arween ais durwim far-rajahs. Wai plinte nakti tur bijuse, kad Lebrekts lohgu atplehsa, to winsch nesinnaja, jo tai brihdi winnam plinte prahâ nebij.

Skaidra nauda atradda tihne 19 dahlderus un masumu fihkas naudas. To naudu un Morberga fashoku nehma teefa lihds.

Morberga lihka gan mekleja, bet par welti; tapat arri Schihdam pehdu ne-usgahja. — Gelfsch funna atradda lohdi, kas weena no tahm pistolehm gluschchi passaja. Te runnajam no tahm pistolehm, fo kammanas atradda, un tahs peederreja Morbergam pascham.

B—eimes gastuscha fainneeze isteiza, fa Morbergis, pirms aisbrauzis, winnai redsoht naudu isfkaitijis, bijuschi kahdi peezišimts Luidori selta nauda; fudraba naudas mas ween bijis. To paschu arri Morberga kalps apleezinaja un wehl isteiza, fa fungam effoht bijis selta pulkstens ar selta kehdi; bes tam weena smalka selta kehdi, pee fa dukats pakahrts. Duffkatam bijis wirsrahts: „Labbt tam, kas no saweem behrneem preektu reds.“ Pehzak dab-buja sinnabt, fa Morbergis to smalka kehdi ar duklatu Frankfurte pirzis un gribbejis to sawai jauna-kai meitinai schliakohht, kad to pirmo reis pee Deewa galda weddihs.

Dascha neddeka pagahja, nedstrdeja nefa no Rohschuleija, un Morberga lihka arri neatradda.

Nahza pawaffara. Sneegs fahka kust, un uppes pahrluhda, gahja pahrl zesteem un dambjeem. Weenu riht' atradda us ta augstaka damba, to, fo wissu seemu mekleja, prohti Morberga lihki. Lihkis wehl

nebij fatruhdejis. Naudas sutnis truhka, tapat pulkstens un kehdes.

Lihki apskattoht dab-buja sinnabt, us kahdu wihfi Morbergs nokauts. Uschkehrschchoht atradda lohdi muggur kaula; lohde bij zaur firdi gahjuse. Schi lohde nepasseja eelfsch pistolehm, bet eelfsch tahs wez-zahs plintes, fo gannu sehns atradda, kad uhdens nokrittahs; fa bij ta patte, kas Swrainam peederreja.

Us tahs weetas, fur ta garra Swrainma plinte atrasta, wissada wihse bij arri ta fleplawiba isdar-rita, jo uhdens bij lihki no tahs weetas lihds tam minnetam augstajam dambam aisneffis. Lihkis fitta pawaffara laika fahka driht truhdeht, tadeht waijadschaja ahtri paglabbaht. Morberga astondefmit trihs gaddu wezza mahte lihds ar Morberga meitu gan atnahza, bet par wehlu, jau lihkis bij aprakts. Mahte neredseja wairs dehla, meita sawa tehwa, kas dsihws buhdams abbas firfnigi mihleja.

Pehz tam kahdi diwi gaddi pagahja, teefas un kauschu wallodas apluffa un Lahzarus Swraims bij fa uhdent eekrittis. Tee bij tee gaddi, fur Napoleon I. gribbeja wissai pasalei par fungu mestees. Bet winsch fa jau sinnam, tilka pahrwarehts, un nu Ciropa atkal meers fahlahs. Tadeht nebij nekahds brihnums, kad laudis scho breefmigu darbu aismirsa par mihku meeru preezadamees. Tapehz arri neweens to par kahdu sweschu leetu neturreja, kad kahdu deen' 1816 gadda mass fahizis wihrs ar garru baltu bahrsdu un tahdeem pascheem mat-teem F—eimes pilssehta eenahza un peekuffis us kahda afmena noschdahs. Lautini garram eedami kahdu dahwanu flehpi eemetta un steidsahs prohjam, neprassidami, no kurreenes nahloht un kurp eijoht, jo tahdu nabbadstau tolait' daudj apfahrt staigaja. Bes tam wehl schis nabbags fa tihs spohks isfkattijahs, azzis winnam weenad ween wiss apfahrt schaudijahs un galwu tas wairaf noduhris ween turreja. Kad kahdu brihtiu bij atpubtees, tad stai-gaja zaur eglaju us „Westfahles kehnia frohgu.“ Pee frohga winsch ilgi nostahweja, tad grubti nopuhtahs un heidschoht pamasam dewahs us M—ningas pilssehtu.

Jau krehsla mettahs, kad schinni pilssehta aprinka teefas fungam tilka fazzihst, fa weens sweschneeks gribboht ar winnu runnaht. Teefas sullainis gan gribbejis winnu aisdsiht, bet nabbags ne-eimoht.

Wezzais aprinka teefas-lungs gan nopuffojahs, bet tomehr gahja teefas istaba.

„Kas Suhst tahdi effect un fo gribbeet?“ teefas lungs bahrgi prassija.

Sweschneeks druzin galwu pazehla un ar eekrittuschahm azzim fungu usfkattija.

„Wai mannis wairs nepasibsteet?“ sweschneeks prassija, „un tomehr leezeet mannis mekleht. Es effu...“

„Lazarus Erwains!“ lungs nobahledams eefau-
zabs.“ Roshchuleija, Morberga flepkaws!“

Tas fweeschneeks bij pateest Roshchuleija. Kad
nu teefas-lungs sahla Erwaimu isklaufinaht, tad
Schihds pawiffam peefuffis nokritta gar semmi.

Weenu stundu wehlat Roshchuleija atmohdabs
zeelumâ, fur dakters un teefas-lungs pee wiinna seh-
deja. Lai gan dakters netahwa, tomehr teefas-lungs
teza, ka „fcha isdewiga azzumirka“ newaijagoht
oiskawecht. Gribbeja dabbuht sinnaht, wai Roh-
schuleija pats sawas wainas ne-atfihš. Wes lah-
das aplinku wallodas teefas-lungs laipnigi zeetum-
neeku usrunnaja. Schihds kahdu brihtinu zeeta
kluffu, tad wiffus spehkus fanehmis tomehr peezehlabs.

„Zeenigs teefas-lungs,“ Schihds teiza, „Zuhs
mannis wairaf lâ divus gaddus mellejuschi, tapehž
ka es effoht nokahwis to Morbergi, to sirgu-meet-
neeku. Zuhs effect kristihts zilwels un netizeseet
Ebreëra swehreschanai, bet es Zums faktu, es effu
newainigs pee wiinna affinim til teescham, lâ sawu
tehwu Deewam tizzu!“

Dasch labs to gan buhtu tizzejis, bet teefas-lungs
tahdâs leetâs firms palizzis newarreja wis til lehti
tizzeht. Schoreis gan wairaf neprassija, bet apnech-
mahs, ja til ween eespehjamš, rihtâ isdarriht.

Tas arri notiffa. Roshchuleiju aisneffa us tee-
fas-istabu, un nu wiasch tiffa druzin zeeschaf preel-
schâ nemts. Schihds ne wahrda neteiza. Behž
tam sahla ar zeetumneeku laipnigaki runnaht, tad
arri wiasch scho to atbildeja.

Behž pufšdeenâs Erwains par to flepkawibas
natti dauds reis atruhdamees tâ stahstija:

Morbergis toreis us pulksten pufš dewineem no
mannis aisbrauza, arri Lebretts aisgahja. Paliffu
weens pats mahjâs un man bij kochti bailigi ap
firdi . . . newarru schodeen pateist, lâ man ap duh-
schu bij.

Pulksten 10tâs aisflehdju wiffas durwis, ka katru
waktar, un negahju wehl gulleht. Man liffahs, itt
lâ kahds buhtu aisleedšis no istabas ahra eet. Nehmu
grahmatu un sahku Deewu luhgt — to jau fenn
nebiju darriis; pehž tam staigaju pa istabu, kamehr
pulkstens bij pufš diwpadsmitt. Us weenreis sahka
pee manahm durwim weens funs kault til nescheh-
ligi un breefmigi, ka schauschallas pahr lauleem gahja.
Biju lihbs schim arween drohfsch wihrs, bet schonatt
bailes manni warren pahrnehma. Peesittu pee dur-
wim gribbedams funni aisbaideht, bet tas nebehga.
Lohpinesch gan wairs nekauza, bet til schehli smill-
steja, ka man tas pee firds kehrahš. Taisju dur-
wis walkâ un eeraudšiju Morberga funni, un ne
tablu no ta wehl kahdu melnumu, kas liffahs ne-
dsihws buht. Gahju istabâ atpaffat un eededsinaju
wehjalukteri; mannim wiffas meefas til stipri dreh-
beja, ka ilgs laifs pagahja, kamehr fwezzi eededsi-
naju. Kad ohtru reis isgahju ahra, tad funs gul-
leja un smillsteja. Wiasch gan prohweja peezeltees,

bet nebij spehka. Man liffahs, ka lohpinisch flims
— kas tam notizzis? Kad to melnu leetu pazehlu,
tad funs to negribbeja kaut, bet nespehja wairs.
Ta melna leeta bij kaschoks, ko lihbs weefu kamba-
ram wilku. Gelfschâ buhdams tuhlin pasinnu, ka
tas bij tas pats kaschoks, kas nesennu Morbergam
muggurâ. Rohka man drehgna paliffa kaschoku nes-
foht; istabâ buhdams eeraudšiju, ka pirksti affinaini.
Rohbihjohs par leeku, jo man nahza prahâ, ka Mor-
bergis nokauts. Behž kahda brihscha dsirdeju, ka
weens pee flehga klauwe, papreelschu pamafam, tad
arween stiprakt. Geraudšiju rohku, kas ar gwalti
gribbeja flehgi atplehst — nahwes isbailes mannim
laulus pahrnehma. No bailehm paliffu bes atman-
nas, jo dohmaju, ka flepkaws schurpu nahzis, arri
manni gribb nokaut. Rosweedu kaschoku un wehja-
lukturi un behgu sawâ wezzâ schkubni, kas gluschi
ar sneegu apputtinahts un kam ohtrâ puffe til mass
zaurums walkâ, fur warreja eelihst. Dohmaju, ka
tê warru drohfsch buht. Tê arri dsirdeju, ka flehgis
tiffa gabbal gabbalôs falausts, dsirdeju, ka weens
eelehza istabâ, pehž tam kufnas durwis islaufa un
pee schkubna sahnas itt tuwu peenahza. Kahfis
manni mohzija tâ, ka waijadseja eefahsetees. Nu
dohmaju, ka buhschu pagallam, jo flepkaws dsirdeja
manni kahsejoht, bet tas tehwinisch sfrehja atpaffat
krohgâ, klauweja, un graustija, ka rihsbeja ween, doh-
mahht, ka pafschu krohgu apgahšihš. Man liffahs, ka
wiasch kaut ka melleja. Wifs pehdigi lebrums tat-
schu nostahjabs, bet tomehr wehl nedrihsteteju no
schkubna eet. Pagahja kahda stunda, tad ahra at-
kal isdsirdu kleeđsoht: „Ta Schihda waijag us tahm
pehdahm pakahrt!“*) Dsirdeju arri, ka pulks wihru
mannâ krohgâ fanahza. Nu dohmaju, ka arri schkubne
nekahdas drohfschibas naw. No leelahm bailehm
dsihts aisbehgu prohjam.“

„Nesinnu, us kahdu wihfi tiffu Maslawas zeemâ,
fur Samuëls Bendeims, mans mahtes brahliš, dsih-
woja, taggad wiasch irr mirris. Ilgi pee wiinna
nepaliffu, jo kad toreis pehž pufšdeenâs pamohdohs,
mahtes brahliš ar nobahluschu waigu pee mannim
stahweja. „Erwaim,“ wiasch teiza; Tu effi nokah-
wis Morbergi, to sirgu meetneeku; es Tew teefahm
nenodohschu, jo Tu effi mannas mahfas behrns;
bet pee mannis newarri paliff.“ Es winnam stihwi
azzis stattijohs un apwehrejju, ka effu newainigs. —
Wiasch to netizzeja, atmetta man divus dahlderus,
wairaf nefa. — Behgu tahlat. Frankfurte jau
dabbuju grahmatas lassihst, ka mannis wiffur melle,
zaur tam arri flaidri sinnaju, kas notizzis. Us
mannis warreja wiffadâ wihse wainu greešt; tam
Erwaimam, lai gan wiasch pee tam gluschi newai-
nigs, neweens nebuhtu tizzejis, tâpat, lâ taggad ne-
weens netizz. Samuëls Bendeims jau pats manni
par flepkawu turreja — jau pirmaja stundâ pehž
flepkawibas. Tâ behgu no weenas weetâs us ohtru,

*) Schohs wahrous teiza tee, kas tai natti krohgu walteja.

beidsobt ar karrapullu us Sprantscheem. Bet lahsti manni speesch, man naw wairs nelahdas laimas — mannas deenas jau skaittas. Tapehz nahzu schurp, jo newarru zittur nekur palikt."

(Us preetschu wehl.)

Semmen ohga.

Meschafarg's atnah't to deen' preetsch Jahneem us Nihgu. Lai pilssehtneeseem arri kahds faldums no mescha-augleem tittu, winsch nemm kurvitt ar semmehm us rohtas. Leels smuts jakt's-funs tam teff libds. Pee kahda passistama kophmanna meschafarg's fawu prezzi peedahwa. Andelmans smette schohs lauka gabrdumus un tohs par faldeem atraddis sohla maksu, ar to meschafarg's meera. Kophmannam no lahdes naudu nemmoht iskriht no kurwische weena ohga. Leela mella dumja muscha to noslattahs un trihs reis ap ohgu apskrehjuse no mettahs pee semmenes us grihdas, apteff wehl kahdas pahri reis 9 aplahrt, tad eet klah't un fahl sibt. —

Kophmanna runzis us maifa tuppedsams nesinn garra laifa deht lo eefah'tt, jo isgahjuschu nakt, bij beidsamo wissu mannigako schurku nolohdis. Muschu eeraudsihs, fa ta ap ohgu strahda, runtscham nah't prahta, fa te warroht laiku pakaweht. Pamasittinahm winsch kaph semne un ar weenu lehzeenu nab-baga muschinu fagrahbis fahl ar to spehleht — jo muschai bij spahrni salauhti. Kamehr nu meschafarg's ar andelmanni parunnajahs, tamehr runzis muschu wissu wissadi wahrdstnaja. Titto muscha fahla tezzeht us preetschu, tad runzis to tuhlin gahsa gar semmi, lai kahrabs. Ar leelahm mohlahm nab-badstet isdewahs us kahjahm titt; fahla tezzeht, bet runzis kampa to atkal ar weenu leppu un isfmeedams us augschu sweeda, lai skreenoht prohjam. Kur nu skrees, kad spahrni salauhti. —

Meschafarga sunnam tas eet la nasis zaur firdi, winsch newarr eezeesteas, fa nabbagu putninu ta wahrdstina, kampf lakki ais rikles un krattidams to sitt fewim ap ausim. Ta krattoht runtscham pehdigais dsihwibas graudinsch isbirra — winsch bij no schahs wahrgu semmes atpestihts.

Kophmans no dusmahm paleef farkans la wehsis, sakampj dsels stangu un ar weenu zirteenu nositt dahrgu jakt's funni.

Meschafargam nu arri affins wahrahs, winsch kophmannam ferrahs kruhtis. Kauschanahs leela — kophmannam eet flitti. Nahburgi to isdirduschi nah't palihga, un dohd meschafargam us ahdas, to us eelas gruhsdami.

Kahbi desmit selki eet garram un reds, fa nab-bagu meschafargu lahpi; tee eet meschafargam palihga, un nu flaktinsch leels.

Ta baddidamees un lammadamees teel pee Alto-nas, kur Jahnu kaudis sanahkufchi. No teem zitti arri tai karrä eemaisahs. Puddeles, akmeni, duhres, masas un leelas raffetes skreen no weena ee-

naidneeka us ohtru, la jau daschdeen karrä, kamehr polizeja starpä maifahs un dabbu arri fawu zirteenu. Bet polizeja tomehr pahrspehja un daschu affinnainu purnu, kas pats nesinnaja, kapehz zittam lohdis, eelikka tukuse. Jahnu rihta kaudis runnaja: „Statt', zit nemeerigi laifi un flitti kaudis; wakkar wakkara fahla kaudis dumpotees, un warreja leelu leelais karsch iszeltees, ja neubtu isdewees tohs eefahjes jus nokert.

J. N.

Sohbugalla neddelas peedshwojumi.

Swehtdeen 18. Juli 1871. Kriminal-zeetums daudj spreddiku klausitaji, starp kurreem kahds pullstenu-andelmans, kas 3 weetäs andeletu pullstenu aismirsis nomakfah't. Kahds bahrd dsinnejs brihnahs neganti, la peeminnetam andelmannim isdewees, ir scho bes seepehm balbeereht.

Pirmddeen 19. Juli. Ahrsemmes awises laffa to smeekla sinnu, fa Prubschu frohna-prinzis Minchenē buhdams gahjis peldeees kahda weetä, kur wissadu kahrtu kaudis peldejuschees. Peldejamas weetas saimneeks, sinnaht dabjujis, kahds augts weefis scha peldejamas biffas bruhlejis, schihs biffas nu paglab-bajoht la kahdu zeenijamu leetu par muhschigu peeminnu.

Dhtdeen 20. Juli. Terminsch beidsahs, kur kahda Deewa-wahrdum nammä fehshamu weetu jeb krehflu par naudu dabbu andeleht. Zaur kahdu wistiau schorih't atnah't ta sinna, fa gailischeem selste fah-toht ustuh't.

Treschdeen 21. Juli. Sauni sehni speeschahs barru barreem pee kahdas feewischkas, kurrai bes zittahm baggatibas mantahm arri dahrga ziggaru-spizze peederroht, bet kurrai wihra truhlt un to zaur awisehm isfluddinadama melle sadabbuht. Warrbuht, fa ziggaru-spizze kahdam azzis apmahnehs?

Bettortdeen 22. Juli. Sohbugals arri errojahs, fa fshlotaju fapulzes aisklah'ta weetä noteel, bet nu preezajahs, kahda lappä to sinnu lassidams, fa fshlotaji warrbuht jau drihs tilshoht fagattawoti atklah'ta weetä.

Peetdeen 23. Juli. Tas falkams wahrd's: „Kas lehni nah't, tas labbi nah't," teel nu nozelt's.

Sestdeen 24. Juli. Bazekahs wihrs, kas scho falkamu wahrdum mahza ta tulkoh't: „Kas wehlu nah't, tas labbi nah't." Kahda awise apstiprina scho tulkofchanu.

Smeeklu stahstinsch.

Rekrufchu istabä. „Wai dsirdi, rekrut, wai Tew kahda flimmiba?"

Rekruts: „Ja, man irr pamah'te, un gehles ehb."

Athbiledams redaktehrs A. Leitan.

No Zensures atwehlehts.

Nihgä, 22. Juli 1871.